

*До разової спеціалізованої вченої ради
по захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії у
Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара
49010, м. Дніпро, просп. Науки, 72*

РЕЦЕНЗІЯ

**офіційного рецензента, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри
педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
Приходько Тетяни Павлівни
на дисертацію доктора філософії
зі спеціальності 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Зюзіна Юрія Вячеславовича
на тему: «Корекція порушень мовленнєвого розвитку дошкільників 3 – 5
років із загальним недорозвитком мовлення III рівня засобами фізичного
виховання»**

Актуальність дослідження. Актуальність дисертаційної роботи Зюзіна Юрія Вячеславовича «Корекція порушень мовленнєвого розвитку дошкільників 3 – 5 років із загальним недорозвитком мовлення III рівня засобами фізичного виховання» зумовлена тим, що сьогодні кількість таких дітей постійно зростає, в тому числі і на фоні негативних соціальних наслідків довготривалої війни. Особливо це стосується дітей 3 – 5 років із загальним недорозвитком мовлення III рівня, зокрема з несформованими кистьовими функціями. Робота, що розглядається, присвячена вирішенню і цієї проблеми. Зрозуміло, що сформована на відповідному рівні практична основа психомовленнєвого розвитку таких дітей сприятиме підвищенню ефективності їхньої загальної соціальної адаптації.

Загальна характеристика дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

Анотація повністю відображає основні положення дослідження та подана українською та англійською мовами.

У вступі викладено основні характеристики дисертації – мету дослідження, завдання, предмет, об'єкт, наукову новизну і практичну значущість отриманих

результатів.

У першому розділі «Стан досліджень з корекції порушень психомовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку засобами фізичного виховання» проаналізовано різні аспекти досліджень із використанням значних можливостей моторної сфери в дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, зокрема, обґрунтовано методологічні основи адаптивного фізичного виховання дошкільників із загальним недорозвитком мовлення III рівня, описано існуючі методологічні підходи до вирішення цієї проблематики засобами фізичного виховання. Окремо охарактеризовано спеціальні принципи, які мають лежати в основі розробки моделі й самої інтегрованої методики використання можливостей фізичного виховання в поліпшенні практичної складової мовленнєвого розвитку вказаної категорії дітей.

В другому розділі «Можливості рухової сфери дітей дошкільного віку в контексті поліпшення мовленнєвого розвитку» описано саму модель використання можливостей адаптивного фізичного виховання для поліпшення мовленнєвого розвитку дітей із ЗНМ. Далі проаналізовано специфіку практичних можливостей дитини в сучасному закладі дошкільної освіти: форми, засоби і методи фізичного виховання, використання розвитково-корекційного комплекта «Ступалки-ЛОГОС» та система безпеки в процесі їхнього використання.

В третьому розділі «Комплексна методика корекції порушень мовленнєвого розвитку дошкільників зі ЗНМ засобами фізичного виховання» детально представлена сама вказана методика: техніки загальної та локальної релаксації тіла й окремих його біологів, комплекси вправ з корекції кистьового праксису, (силові, координаційні, швидкісні), з координації всіх видів координацій (загальної, бімануальної, зорово-моторної, предметно-маніпулятивної, артикуляційної); комплекси вправ з формування дихальної функції, музикотерапії, вербального супроводу рухів, театралізації логомоторики в індивідуалізованій логопедичній корекції. Наприкінці розділу автор наводить результати експериментального дослідження ефективності запропонованої інтегрованої методики за підсумками формувального педагогічного експерименту.

Робота Зюзіна Ю. В. чітко структурована з дотриманням академічних вимог до оформлення дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Всі три частини логічно з'єднані за змістом і послідовно вирішують поставлені перед дослідженням завдання. Отримані результати мають як теоретичне, так і практичне значення: вони можуть бути використані як в навчальному процесі відповідних вищих педагогічних закладів, так і під час практичної корекційної роботи з дітьми, що мають порушення праксичної складової мовленнєвого розвитку.

Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків, сформульованих в дисертації. Наукові положення та висновки, сформульовані автором, характеризуються належним рівнем теоретичної та емпіричної обґрунтованості. Проведене дослідження базується на чітко визначеній методологічній основі, ґрунтовному аналізі широкого кола наукових джерел, частку яких становлять англomовні публікації, а також на комплексному використанні взаємодоповнювальних теоретичних і емпіричних методів.

Отримані результати дозволили сформулювати обґрунтовані висновки, які переконливо свідчать про досягнення поставленої мети та розв'язання визначених у дослідженні завдань. Достовірність і наукова обґрунтованість результатів додатково підтверджується їх апробацією на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, а також публікаціями у фахових виданнях.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження та їх теоретична та практична значущість. Обґрунтовано науково-педагогічні основи та створено робочу модель педагогічної корекції праксичних складників мовленнєвого розвитку дітей 3 – 5 років із загальним недорозвитком мовлення засобами фізичної активності.

Розроблено й апробовано інтегровану методику корекції порушень праксичних складників мовленнєвого розвитку дітей 3 – 5 років із загальним недорозвитком мовлення III рівня засобами фізичного виховання.

Систематизовано відомі та на їх основі доповнено інноваційні напрями використання значних можливостей адаптивного фізичного виховання для

педагогічної корекції праксичних складників мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення.

Набули подальшого розвитку традиційні методи, прийоми, форми та педагогічні умови корекції праксичних складників мовленнєвого розвитку в дошкільників 3 – 5 років із ЗНМ III рівня.

Відомості про дотримання академічної доброчесності. За результатами наданого звіту про перевірку дисертаційної роботи на наявність текстових збігів за допомогою програмного продукту StrikePlagiarism.com, який є сертифікованою антиплагіатною системою, встановлено, що ознак порушення академічної доброчесності у представленому дослідженні та наукових публікаціях Зюзіна Юрія Вячеславовича не виявлено.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації. У цілому позитивно оцінюючи представлене дисертаційне дослідження, вважаємо за доцільне звернути увагу на окремі аспекти, що можуть стати підґрунтям для подальшого поглиблення результатів:

Автор у своїй роботі веде мову про цікавий напрям корекції мовленнєвого розвитку дітей – корекційну логопантоміму. Водночас варто було б ширше розкрити суть цього перспективного методичного підходу у дослідженні.

Доречним було б представити описаний український тренажер «Рухлива дошка», створений в одеському авторському центрі реабілітації, у додатках фотографією цього тренажера.

У другому розділі дисертації, а саме в підрозділі 2.1.3. «Авторські тренажери» (с. 115), було репрезентовано та описано конструкцію й методичні можливості тренажера «Ступалки-ЛОГОС». Чому було обрано саме цей тренажер, а не інші більш відомі засоби?. На нашу думку, було б більш детально обґрунтувати у роботі цей цілеспрямований вибір.

У дисертації автор описує техніки загальної та локальної релаксації по конкретним секціям. У такому випадку було б доречно у практичній частині роботи, більш чітко прописати, який фахівець в педагогічному експерименті відповідав за ту або іншу секцію, або техніку (наприклад, техніку тракції).

Проте, висловлені побажання не змінюють загальної позитивної оцінки рецензованої роботи. Дисертаційне дослідження є самостійною, цілісною науковою працею, а її результати мають безперечну наукову новизну та вагоме практичне значення.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Аналіз дисертаційної роботи, анотацій та опублікованих праць дає підстави для висновку про те, що дослідження Зюзіна Юрія Вячеславовича на тему «Корекція порушень мовленнєвого розвитку дошкільників 3 – 5 років із загальним недорозвитком мовлення III рівня засобами фізичного виховання» є самостійним і завершеним, відповідає спеціальності 016 Спеціальна освіта та відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 341 від 21.03.2022р. (зі змінами) встановленими до робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 016 Спеціальна освіта. Автор роботи, Зюзін Юрій Вячеславович, заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Рецензент:

**Кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти
Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара**

Тетяна ПРИХОДЬКО

Підпис рецензента засвідчую:

**Проректор з наукової роботи Дніпровського
національного університету імені Олеся Гончара
кандидат біологічних наук,
професор**

Олег МАРЕНКОВ

